

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

72. Quando ex mutilatione, vel homicidio non inducatur irregularitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

mutilatione irregularitas consequitur, sed non eadē, nec eiusdem rationis, nec semper. ideo qualiter, & quibus modis, & quando sequatur, in sequentibus capitibus explicatur.

Quando ex mutilatione, vel homicidio non inducatur irregularitas.

CAPVT LXXII.

Paulò superius diximus, vbi homicidium, aut mutilatio realis non erat, nō inducit irregularitatem, cuius rei multa attulimus exempla, nunc dicimus esse casus, in quibus etiam si homicidium, & mutilatio sint, nulla inducitur irregularitas, & præter alios, de quibus agemus, quando singula homicidiorum genera tractabimus, oportet nunc aduertere necessarium esse ad hoc, vt hæ duæ actiones inferant irregularitatem, quod procedant ab habente vsum rationis; non enim verè est homicidium, aut mutilatio, quæ sunt actiones humana, vbi non est rationis vsum, sicut nec habet propriam rationem homicidij id, quod fit à leone, vel tauro. Est igitur conditio necessaria, vt sit actio humana: non est autem actio humana, nisi adsit vsum rationis, & libertas arbitrij. hæc de causa in Clem. furiosus. de homic. excipiuntur tria genera, quæ, etiam si occidant, vel mutilent, nullam contrahunt irregularitatem, nec ex delicto, nec ex defectu.

Primo loco sunt infantes, qui non sunt doli capaces, hi si occidant, vel mutilent, quod accidere potest, non sunt irregulares, & adulti facti promoueri possunt. notat ibi Gloss. communiter recepta, tempus infantie esse vsque ad completum septennium, infra quòd non est irregularis, qui occidit. aduertit autem Anchar. in eadem Clementina, quod si contigerit ante septennium aliquem esse capacem doli, aut post septennium nondum esse capacem doli, vel habere rationis vsum, illum incurere irregularitatem, hunc vero non. Nec est iam probanda doctrina Hosti. c. i. de delict. puer. affirmantis, si puer nondum doli capax proiecit cultellum, aut lapidem, aut occidat, etiam si id non intendat, esse irregularem. hoc inquam non est verum post Clem. vt dicit Panormit. cap. i. de delict. puer. & Gloss. in eadem Clem. vbi vterque reprobat Hostienem.

Secundo loco, Clementina excipit furiosos, etiam adultos, hi pa-

hi pari ratione, si occidant in furore vel infania aliquem, sunt irregulares. notat ibi Gloss. per furiosos, non solum intelligi eos, qui hoc morbo continuo laborant, sed qui etiam per intervallum eum patiuntur, & dum furiosi sunt, occidunt vel mutilant, idemque est dicendum de infirmo phrenetico. In his omnibus deficit usus rationis, nec inducitur irregularitas, etiam si vitio & culpa propria incidant in insaniam, docet Gloss. 15. q. 1. can. si quis insanians. & Card. in Clem. furiosus, de hom. q. 6.

Tertio, excipit dormientes, aliqui enim somnos adeo graves patiuntur, ut noctu somniantes surgant, multa que faciunt opera, qualia vigilantes efficere solent. hi, si occidant, vel mutilent, non contrahunt ullam irregularitatem, nec enim habent rationis usum, sicut nec furiosi, ut habetur cap. maior, de bapt. §. verum, hoc limitant Card. & Anchar. in eadem Cl. Quando qui solitus est in somno arma capere, & percutere, sciens precauet in vigilia quantum potest, ne quid simile faciat dormiens, a cubiculo arma eijciendo, aut focium apud se habendo, vel aliquid aliud necessarium adhibendo, qui non se precauet, non excusatur ab irregularitate opere subsecuro, idem dicendum existit in eo, qui lucida intervalla patitur, quando compos est mentis, si se in furore in alios inuehit, debet enim precaueri quantum potest: quod si solitus non est ea facere, vel si solitus est, precauit, & adhuc postea cecidit, vel mutilat, nullam inde contrahit irregularitatem. Dubium excitant Doctores de illo, qui vigilans, ira vehementi vel odio commotus conatus est alterum occidere, nec potuit, postea tamen dormiens precedenti imaginatione agitur in somno succensens, & occidit, an sit irregularis. Palu. 4. sen. d. 32. q. 1. art. 3. dicitur esse irregularem, quia causam dedit vigilans, contrarium tenent Socin. cap. ad audientiam, de homi. num. 15. & Gonz. Valladiego de irregula. c. de percussore, & Castr. lib. 2. de test. leg. p. in cap. 14. quos etiam sequitur Couarr. Item tamen non erat solitus talia facere in somnis, nec ea intentione dormiuit, ut id eueniret, & hoc verum est. Hec tria genera peccatorum excipit Clementina. Doctores autem paritatem rationis sequentes idem dicunt de ebrio, qui pro ebrietate non habet rationis usum, etiam si sua culpa eorundem sit, dum modo non ea intentione, ut alium percuteret, se inebriauerit, hic, si occidat, non est irregularis, ita dicit Castro loco citato in fine capitulis, & Couarr. dimitians, si non erat solitus in ebrietate furere

in alios
cauit, et
mientur
in hac
gene
q. i. p.

H
fi
finitate
stare ma
ctoritate
ei volun
directa v
chid. can
dem d. H
sum. de h
34. m. 3. c
prehend
semper e
gan por
malos si
necessita
lunariu
diuersa
tiras ex
est defen
pio defi
loue an
meidum
esse vol
agitur d
cidium
que irre
viduam

in alios, aut, si solitus erat, præcauit, si enim id sciens non præcauit, est irregularis, si casus sequitur; est enim eadē ratio dormientium, aut patientium lucida interualla, & ebriorum in hac parte quantum ad irregularitatem. De his quatuor generibus personarum, quomodo excusentur à culpa, vide 15. q. 1. per totam.

De irregularitate ex homicidio voluntario.

CAPVT LXXIII.

Homicidium voluntarium, quod ab habente vsum rationis, non casu, aut necessitate, sed directa voluntate fit, duplex est, vnum quod iuste, alterum quod iniuste fit. iuste enim ministri iustitiæ, & qui publicam habent potestatem malefactores interficiunt, & occidi faciunt. iniuste autem auctoritate priuata homo occidit proximū suum vtrumque autem dicitur voluntariū, quando non necessitate, nec casu aliquo fit, sed directa voluntate, communis est sententia, quam sequitur Archid. can. si quis viduam d. 50. Gemin. & Præpos. can. de his. eadem d. Hostien. in summ. de homic. §. qua pœna. & Gostred. in summ. de homic. Anton. 3. 1. tit. 27. c. 2. §. 5. & Alexand. Alen. 3. 1. 34. m. 3. cum alijs multis. Hi allegati Doctores Canonistæ reprehendunt Raym. affirmantem, voluntarium homicidium semper esse peccatum, cuius contrarium ipsi docent: nec negari potest, occidunt enim, qui publicam habent potestatem malos sine vilo peccato, cumque hoc homicidium non ex necessitate, nec casu fiat, sed directa voluntate, necesse est voluntarium esse: & ex vtroque nascitur irregularitas, quamuis diuersæ rationis: ex iusto enim homicidio nascitur irregularitas ex defectu; ex iniusto autem, ex delicto. Nec probanda est descriptio Couar. qui in materia de homic. fere in principio definit, voluntarium homicidium esse, quod dolo, malicie animo fit: postea vero aliquanto inferius asseuerat, homicidium factum à iudice, & habente publicam potestatem esse voluntarium; hoc secundum verum, nam canones, vbi agitur de irregularitate, tam iustum, quam iniustum homicidium sub hoc nomine voluntarij cōplexi sunt, quia ex vtroque irregularitas oritur. Aduerte ergo ex Præpos. can. si quis viduam d. 50. & Alex. Alen. 3. p. q. 34. m. 2. ar. 2. ad. 2. & ex cōmu-

R

ni do